

**SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNU İLE 375
SAYILI KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMEDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 95- Bu maddenin yürürlük tarihinden sonra aylık bağlanması için talepte bulunanlardan 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Kanunun geçici 81 inci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendi, 2/9/1971 tarihli ve 1479 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesinin ikinci fıkrası, 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin (B) bendi ve 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Kanunun geçici 205 inci maddesi hükümlerine göre yaşlılık veya emekli aylığı bağlanacak olanlar, söz konusu hükümlerde yaş dışındaki diğer şartları taşımaları halinde yaşlılık veya emekli aylığından yararlanırlar. Bu fıkra esas alınarak geriye dönük herhangi bir ödeme yapılmaz ve geriye dönük hak talep edilemez.

Birinci fıkra kapsamında yaşlılık veya emekli aylığı talebinde bulunarak ilk defa yaşlılık veya emekli aylığı bağlananlardan, yaşlılık veya emekli aylığı talebi nedeniyle işten ayrılış bildirgesi verilenlerin işten ayrılış tarihini takip eden 10 gün içerisinde en son çalışılan özel sektör işyerinde sosyal güvenlik destek primine tabi çalışmaya başlamaları halinde, sosyal güvenlik destek primine tabi çalışmaya başlandığı tarihten itibaren bu Kanunun geçici 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen sosyal güvenlik destek primi işveren hissesinin beş puanlık kısmına isabet eden tutar Hazinece karşılanır. Sosyal güvenlik destek primi işveren hissesi indiriminden yararlanan sigortalının işten ayrılması halinde, söz konusu sigortalıdan dolayı bu indirimden tekrar yararlanılamaz. Bu fıkra da yer alan indirimden, bu Kanunun 81 inci maddesinin birinci fıkrasının (ı) bendinde yer alan diğer şartlar sağlanmak kaydıyla yararlanır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından müştereken belirlenir.”

MADDE 2- 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 23 üncü maddesinin beşinci fıkrasının ikinci cümlesi ile geçici 24 üncü maddesinin birinci fıkrasının dördüncü cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

GENEL GEREKÇE

Ülkemizde sosyal güvenlik hakkı, Anayasamızın 60 ıncı maddesindeki “Herkes sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Devlet bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar.” hükmü ile güvence altına alınmıştır.

Sosyal güvenliğin genel yapısı sosyal devlet anlayışıyla birlikte sigortacılık esaslarına da dayanmaktadır. Bu bağlamda yaşlılık sigortası ile belirli bir yaşa ulaşan ve yaşı ilerlemesi ile çalışma gücü azalan sigortalıya iş hayatından çekilerek çalışmadan yaşamını sürdürme ve dinlenme olanağı sağlamak amacıyla emekli aylığı bağlanmaktadır.

Sosyal güvenlik sistemlerinde emekli olabilmek için yaş, prim ödeme gün sayısı ve sigortalılık süresi olmak üzere 3 temel şart aranmaktadır. Ülkemizde geçmişten bugüne kadar olan süreçte bu şartlarda çeşitli değişiklikler yapılmıştır.

20/2/1992 tarihli ve 3774 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle yaş şartı kaldırılarak, sigortalıların sadece belirli bir prim ödeme gün sayısı ve/veya sigortalılık süresi şartı ile emekli olmalarına imkân sağlanmıştır.

25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı Kanun ile de emekliliğe hak kazanmak için yaş şartı yeniden getirilmiştir. Ancak 8/9/1999 (dahil) öncesi ilk defa sigortalı sayılanlardan halihazırda çalışanların yapılan değişiklikten hemen etkilenmemesi amacıyla yaş ve/veya prim ödeme gün sayısı koşulları işe başlangıç tarihlerine göre kademelendirilmiştir.

Günümüzde geline süreçte 8/9/1999 (dahil) öncesi ilk defa sigortalı sayılanların emekliliğe hak kazanma koşullarında bir düzenleme yapılması amaçlanmıştır.

Yapılan düzenleme ile;

- 8/9/1999 (dahil) tarihinden önce malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası kapsamında çalışmaya başlayanların ve,

- 9/9/1999 (dahil) tarihinden sonra malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası kapsamında çalışmaya başlamalarına rağmen sigortalılık başlangıç tarihini geriye götürmeye imkân tanıyan ilgili mevzuat hükümlerine göre yapmış oldukları borçlanmalar ile sigortalılık başlangıç tarihi 8/9/1999 (dahil) öncesi olacak şekilde geriye götürülenlerin,

mevcut mevzuattaki emekliliğe hak kazanma koşullarından yaş şartının kaldırılması amaçlanmıştır.

Ayrıca,

- Çalışma hayatının desteklenmesi için yaşlılık veya emekli aylığı alan kişilerin çalışma hayatına devam etmek istemeleri durumunda bu kişilerin kayıtlı istihdamlarının teşvik edilmesinin sağlanması amacıyla sigorta prim teşviki verilmesi,

- 1/2/2018 tarihli ve 7079 sayılı Kanunla aynen kabul edilen 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye eklenen geçici 23 ve geçici 24 üncü maddesi kapsamındaki işçilerin emeklilik, yaşlılık veya malullük aylığı almaya hak kazanmaları halinde iş sözleşmelerinin zorunlu olarak feshini gerektiren hükümlerin yürürlükten kaldırılması, iş sözleşmesinin sürdürülmesi ya da sona erdirilmesi kararının sözleşmenin taraflarına bırakılması,

amaçlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- 20/2/1992 tarihli ve 3774 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle yaşlılık veya emekli aylığına hak kazanmada yaş şartı kaldırılarak, sigortalıların sadece belirli bir prim ödeme gün sayısı ve/veya sigortalılık süresi şartı ile emekli olmalarına imkân sağlanmıştır.

Diğer taraftan, 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı Kanun ile yapılan düzenlemede emekliliğe hak kazanmak için yaş şartı getirilerek sigortalıların emeklilik koşulları yeniden düzenlenmiştir.

Buna göre, ilk defa 9/9/1999 (dahil) tarihinden sonra sigortalı sayılanların emeklilik yaşına tabi olmaları yönündeki değişikliğin yanı sıra, tabi oldukları sigortalılık süresi, prim ödeme gün sayısı veya hizmet süresi bakımından da yaşlılık veya emekli aylığına hak kazanma koşulları belirlenmiştir.

Ayrıca, ihdas edilen geçici madde hükümleri ile (506 sayılı Kanunun geçici 81 inci maddesi, 1479 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesi, 2925 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesi ve 5434 sayılı Kanunun geçici 205 ve 206 ncı maddeleri), ilk defa 8/9/1999 (dahil) tarihinden önce sigortalı sayılanların da, Kanunun yürürlük tarihindeki durumlarına göre yaşlılık veya emekli aylığına hak kazanma koşulları emeklilik yaşı ve/veya prim ödeme gün sayısı yönünden kademelendirilerek yeniden tespit edilmiştir.

Yapılan düzenlemede ise;

- 8/9/1999 (dahil) tarihinden önce malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası kapsamında çalışmaya başlayanların ve,

- 9/9/1999 (dahil) tarihinden sonra malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası kapsamında çalışmaya başlamalarına rağmen sigortalılık başlangıç tarihini geriye götürmeye imkân tanıyan ilgili mevzuat hükümlerine göre yapmış oldukları borçlanmalar ile sigortalılık başlangıç tarihi 8/9/1999 (dahil) öncesi olacak şekilde geriye götürülenlerin,

506 sayılı Kanunun geçici 81 inci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendi, 1479 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesinin ikinci fıkrası, 2925 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin (B) bendi ve 5434 sayılı Kanunun geçici 205 inci maddesi hükümlerine göre yaşlılık veya emekli aylığı hak kazanma koşullarından prim ödeme gün sayısı ve/veya sigortalılık süresi şartları değiştirilmeksizin, sadece yaş sınırlamasının kaldırılması, bu madde esas alınarak geriye dönük herhangi bir ödeme yapılmaması ve hak talep edilmemesi amaçlanmaktadır.

Ayrıca bilindiği gibi, uzun vadeli sigorta kolları kapsamına giren sigortalıları istihdam eden özel sektör işverenlerine 1/10/2008 tarihinden itibaren malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası işveren hissesinden beş puanlık indirim uygulanmaktadır. İşverenler, mevcut uygulamada sosyal güvenlik destek primine tabi çalışanları için bu indirimden yararlanamamaktadır.

Düzenleme ile 8/9/1999 (dahil) öncesinde sigortalı sayılanlardan bu maddenin yürürlük tarihinden sonra ilk defa yaşlılık veya emekli aylığı bağlanması için talepte bulunarak aylık bağlananların aynı işyerinde sosyal güvenlik destek primine tabi çalışmaya devam etmeleri halinde, istihdam piyasasında dalgalanma oluşturmaması ve sosyal güvenlik destek primine tabi kayıtlı çalışmanın desteklenerek bu sigortalıları çalıştıran özel sektör işverenlerinin sosyal güvenlik destek primi maliyetinin azaltılması için Hazineden karşılanacak destekle bu işverenlere beş puanlık prim indirimi sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE 2- 1/2/2018 tarihli ve 7079 sayılı Kanunla aynen kabul edilen 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye eklenen geçici 23 üncü madde kapsamında kamu kurum ve kuruluşlarında kadroya alınan işçiler ile aynı Kanun Hükmünde Kararnameye geçici 24 üncü maddesi kapsamında il özel idareleri ve belediyeler ile bağlı kuruluşlarında ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birliklerinde, birlikte veya ayrı

ayrı sermayesinin yarısından fazlası il özel idareleri, belediyeler ve bağılı kuruluşlarına ait şirketlerde işçi statüsüne geçirilenlerin; emeklilik, yaşlılık veya malullük aylığı almaya hak kazanmaları halinde, çalıştırıldıkları kamu kurum ve kuruluşları veya şirketlerce iş sözleşmelerinin feshedilmesini zorunlu tutan düzenlemelerin yürürlükten kaldırılması amaçlanmaktadır.

MADDE 3-Yürürlük maddesidir.

MADDE 4- Yürütme maddesidir.